Η ΜΕΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Γ'. κατὰ ΜΑΡΤΙΟΝ.

Περὶ συνεταιρισμοῦ.

Συνεταιρισμὸς τῶν πρώτων ἐν τῷ κόσμῳ ἀνθρώπων·—τῶν Ἀργοναυτῶν·—τῶν κατὰ τῆς Τρῳάδος·—τῶν Ἀμφικτυόνων·—τῶν σταυροφόρων·—τῶν Ἄγγλων πρὸς κατάκτησιν τῶν Ἰνδιῶν·—τῶν Αὐστριακῶν τοῦ Λοῦδ·—τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἀνεξαρτησίας·—τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας·—πρὸς ἀνέγερσιν γυμνασίου ἐν Καλάμαις·—πρὸς ἀνέγερσιν τῆς Χρυσοσπηλαιοτίσσης·—Κατεπείγουσα ἀνάγκη τοῦ συνεταιρισμοῦ πρὸς αὔξησιν τῶν προϊόντων τῆς Ἀνατολῆς·—διατί δὲν προώδευσε τὸ ἱπποφορβεῖον, διατί δὲν ἀκμάζει ἡ γεωργικὴ σχολὴ, καὶ διατί κατεστράφη τὸ ζαχαροποιεῖον·—σχέδιον συστάσεως ἑταιρίας πρὸς βελτίωσιν τῆς ἠθικῆς, καὶ ἐνίσχυσιν τῆς γεωργίας, τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῆς δενδροφυτείας.

Ἓν τῶν μεγαλειτέρων ἐλατηρίων, δι' ὧν προάγεται ἢ ἐνίοτε καὶ βλάπτεται ἡ ἀνθρωπότης εἶναι ἀναντιῤῥήτως καὶ ὁ συνεταιρισμὸς, τουτέστιν ἡ σύμπραξις πολλῶν ἀτόμων πρὸς ἐκτέλεσιν ἐπιχειρήσεώς τινος, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ ἓν μόνον ἄτομον. Καὶ ἂν μὲν ὁ συνεταιρισμὸς γείνῃ πρὸς τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος, τότε οὐδεμία ἴσως ἐν τῷ κόσμῳ μεμονωμένη ἐπιχείρησις δύναται νὰ προξενήσῃ εἰς αὐτὴν τοσαῦτα εὐεργετήματα, ὅσα ὁ συνεταιρισμός· διότι ἡ σύμπραξις τῶν πολλῶν εἶναι ἀναντιῤῥήτως πολὺ ἰσχυροτέρα τῆς προσπαθείας

τοῦ ἑνὸς, ὅσον δή ποτε μεγάλη καὶ ἂν ᾖναι αὕτη· ἂν δὲ ὁ συνεταιρισμὸς γείνῃ πρὸς βλάβην τῆς ἀνθρωπότητος, τότε ἡ ἐκ τοῦ συνεταιρισμοῦ τούτου βλάβη ἐξαρτᾶται πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀτόμων τῆς πρὸς τὸ κακὸν συμπράξεως· δεύτερον δὲ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀτόμων, καθ' ὧν γίνεται ὁ συνεταιρισμὸς, καὶ τρίτον ἐκ τῆς ποιότητος τῶν συνεταιρισθέντων πρός τε τὴν βλάβην καὶ πρὸς τὴν ἀπόκρουσιν ταύτης ἢ πρὸς τὴν ἄμυναν· κατ' εὐτυχίαν ὅμως τῆς ἀνθρωπότητος ὁ πρὸς βλάβην αὐτῆς συνεταιρισμὸς οὐδέποτε εὐδοκιμεῖ· οἱ δὲ συνεταιριζόμενοι πρὸς τὸ κακὸν κακῇν κακῶς ἀπώλυνται, ἐκπλύνοντες πάντοτε τ' ἀνομήματά των δι' ἐπονειδίστου θανάτου ἐπὶ τῆς λαιμητόμου, ἢ τῆς ἀγχόνης.

Ὁ δὲ πρὸς τὸ καλὸν συνεταιρισμὸς, καίτοι τεραστίαν λαβὼν ἀνάπτυξιν κατὰ τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνας, φρονοῦμεν ὅμως ὅτι δὲν ἦτο ἄγνωστος καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Καὶ πρῶτον παρατηροῦμεν, ὅτι φυσικώτατον ἦτον ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν υἱῶν τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας, ὅπου εἷς ἐξ αὐτῶν ἀπήντησε π. χ. λίθον ὀγκώδη, φράσοντα τὴν πορείαν αὐτοῦ, ν' ἀπαιτήσῃ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀδελφοῦ του ἢ τοῦ ὁμοίου του, ἵνα ἄρωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὸ πρόσκομμα· καὶ ἰδοὺ ἡ πρώτη ἰδέα τοῦ συνεταιρισμοῦ. Φυσικώτατον ἦτο ἐπίσης, ὅπου δὲν ἐδύνατο εἷς μόνος νὰ καταβάλλῃ θηρίον ἢ νὰ ἐκριζώσῃ δένδρον, ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπὸ κοινοῦ συνδρομὴν ἢ βοήθειαν καὶ ἄλλων, ἵνα ἐκτελέσωσιν ὁμοῦ τὸ ποθούμενον ἐπὶ ἀναλόγῳ ὠφελείᾳ ἐκ τῆς ἐπιτυχίας. Ὁ πρὸς τὸ καλὸν λοιπὸν συνεταιρισμὸς χρονολογεῖται ἴσως ἀμέσως ἀπὸ τῆς πρώτης πολυπλασιάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· βραδύτερον δὲ ἀπαντῶμεν τὸν συνεταιρισμὸν καὶ εἰς μεγάλας καὶ γιγαντιαίας τῷ ὄντι ἐπιχειρήσεις.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς συστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐρημίσθη, ὅτι εἰς τὴν Κολχίδα ὑπῆρχε χρυσόμαλλόν τι δέρας (τομάριον), ὑπὸ τεραστίου τινὸς δράκοντος φυλασσόμενον· τὸ νὰ ταξειδεύσῃ δέ τις τότε μόνος του ἢ μόνον διὰ τῶν ἰδίων του ἐξόδων καὶ δυνάμεων εἰς τὴν Κολχίδα ἦτο ἴσως θαῦμα μεγαλείτερον τοῦ νὰ ταξειδεύσῃ τις σήμερον εἰς τὴν Σελήνην ἢ εἰς τὸν Ἥλιον. Ὅ,τι λοιπὸν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ πράξῃ εἷς, ἔπραξαν οἱ συνεταιρισθέντες μὲ τὸν Ἰάσωνα Ἀργοναῦται· κατεσκεύασαν ἀπὸ κοινοῦ πλοῖον κατάλληλον, διῆλθον δι' αὐτοῦ τὰς ἀείποτε κατὰ τὴν μυθολογίαν συγκρουομένας, καὶ τούτου ἕνεκα συμπληγάδας ὀνομασθείσας πέτρας, ἔφθασαν εἰς τὴν Κολχίδα, ἀπε-

κοίμησαν διὰ φαρμάκων ἢ ἴσως καὶ ἐφόνευσαν κατὰ συμβουλὴν τῆς Μηδείας τὸν φυλάσσοντα τὸ χρυσόμαλλον δέρας δράκοντα, καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα νικηταὶ καὶ τροπαιοῦχοι, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν οὐ μόνον τὸ μυθολογούμενον χρυσόμαλλον δέρας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν προδότριαν Μηδείαν.

Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι τὸ μυθολογούμενον περὶ τοῦ συνεταιρισμοῦ τοῦ Ἰάσωνος καὶ τῶν Ἀργοναυτῶν· τὸ πιθανώτερον ὅμως εἶναι, ὅτι ἐν Κολχίδι ἢ ἐγίνωσκον τέχνην τινὰ πολύτιμον, τὴν ὁποίαν ἐφύλαττον μυστικὴν, ἢ ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἐπικερδέστατόν τι ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον εἰς οὐδένα ξένον ἐπετρέπετο νὰ μετέλθῃ. Οἱ δὲ Ἕλληνες, θέλοντες νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τούτων, συνεταιρίσθησαν ὑπὸ τὸν Ἰάσωνα, διέβησαν διὰ τοῦ καταστένου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διῆλθον τὸ πρὸς τὴν Μαύρην θάλασσαν ἔτι στενότερον ἄκρον αὐτοῦ, εἰς ὃ ἐναυάγουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ πλοῖα, ἕνεκα τῆς περὶ τὰ ναυτικὰ τότε ἀπειρίας οὐχ ἧττον ἢ ἕνεκα τῆς στενότητος τοῦ μέρους καὶ τοῦ ἀποτόμου τῶν πετρῶν, τὰς ὁποίας δι' αὐτὸ τοῦτο ἐθεώρουν ὡς ἀείποτε συγκρουομένας, ἀπῆλθον εἰς τὴν Κολχίδα, καὶ, μὴ δυνηθέντες νὰ μάθωσιν ἐκεῖ τὴν πολύτιμον τέχνην ἢ νὰ λάβωσι τὴν ἄδειαν νὰ μετέλθωσιν ἐκεῖ τὸ ἐπικερδέστατον ἐμπόριον, κατώρθωσαν νὰ φέρωσιν εἰς τὰ νερά των τὴν γινώσκουσαν αὐτὰ Μηδείαν, θυγατέρα τοῦ Βασιλέως τῆς Κολχίδος Αἰήτου, καὶ μετ' αὐτῆς, ἐρασθείσης τοῦ ἀρχηγοῦ των, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα, συνεπιφέροντες τήν τε λείαν (τέχνην ἢ κέρδη ἐκ τοῦ ἐμπορίου) καὶ τὴν ἐρωμένην τοῦ Ἰάσωνος· τοῦτο δὲ εἶναι κατὰ τοσοῦτον πιθανώτερον, καθ' ὅσον ἡ Μηδεία ἐμυθολογεῖτο ὡς γυνὴ πολύπειρος, εὔφυὴς καὶ τολμηρωτάτη· ἐθεωρεῖτο μάλιστα καὶ ὡς μάγισσα.

Ὡς εἶδός τι συνεταιρισμοῦ ἤθελε θεωρήσει τις ἴσως καὶ τὴν εἰς τὴν Τρῳάδα τῶν Ἑλλήνων ἐκστρατείαν, ἥτις ἐγένετο οὐχὶ βεβαίως πρὸς ἐκμάθησιν τέχνης τινὸς καὶ ὠφέλειαν τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς προσβληθείσης τιμῆς τοῦ ἕλληνος Βασιλέως Μενελάου, οὗτινος τὴν ἐπίζηλον σύζυγον Ἑλένην, τὴν διὰ κλήρου παραχωρηθεῖσαν αὐτῷ ὑφ' ὅλων τῶν λοιπῶν ἀντιζήλων αὐτῆς ἐραστῶν, Βασιλέων τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ ἐγγυήσει μάλιστα τοῦ νὰ προστατεύσωσιν ἅπαντες ἀπὸ κοινοῦ τὸν διὰ κλήρου λαχόντα ὡς σύζυγον, ἔκλεψεν, ὡς γνωστὸν, ὁ Τρῳαδίτης Ἀλέξανδρος Πάρης, υἱὸς τοῦ Βασιλέως τῆς Τρῳάδος Πριάμου.

Ὡς εἶδός τι συνεταιρισμοῦ ἤθελε θεωρήσει τις ὁμοίως καὶ τὸ

Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον, εἰς ὃ συνεδέθησαν πρὸς κοινὴν ἄμυναν οὐχὶ μόνον ἅπαντα τὰ τότε ἐν Ἑλλάδι Κράτη καὶ ἅπασαι αἱ πολιτεῖαι, ἀλλὰ, τρόπον τινὰ, καὶ ἅπαντες οἱ Ἕλληνες.

Εἶδος συνεταιρισμοῦ ἦτο βραδύτερον καὶ ἅπασαι αἱ εἰς τοὺς ἁγίους τόπους ἐκστρατεῖαι τῶν σταυροφόρων, καθ' ἃς ἅπαντες οὗτοι συνεδέθησαν πρὸς ἀλλήλους, ὑπεσχέθησαν ἀμοιβαίαν συνδρομὴν καὶ σύμπραξιν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ἁγίων τόπων ἀπὸ τῶν Τούρκων, καὶ ἀποκατάστασιν αὐτῶν εἰς χριστιανικὸν Κράτος, ἀνεξάρτητον.

Διὰ τοῦ συνεταιρισμοῦ τῆς ἑταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, κατέκτησε καὶ ἡ Ἀγγλία τὰ ἄπειρα ἑκατομμύρια τῶν Ἰνδῶν, καὶ οὐκ ὀλίγους βασιλικοὺς καὶ αὐτοκρατορικοὺς θρόνους αὐτῶν, τοὺς ὁποίους ἢ ἐκρήμνισαν ἔπειτα καθ' ὁλοκληρίαν οἱ συνεταιρισθέντες ἔμποροι Ἄγγλοι, ἢ, κατὰ τὰ συμφέροντά των, κατέστησαν ὑποτελεῖς φόρου. Εἰς τὸν συνεταιρισμὸν ὀφείλει ἐπίσης τὸ Ἀγγλικὸν ἔθνος οὐχὶ μόνον τὸ μέγεθος τῆς πολιτικῆς του βαρύτητος, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ τὰ τεράστια πλούτη, ἅτινα σήμερον εἶναι συσωρευμένα ἐν Ἀγγλίᾳ, ἢ καὶ αὐτὴν πρὸς τούτοις τὴν θαλασσοκρατορίαν.

Εἰς τὸν συνεταιρισμὸν τῆς ἑταιρίας τοῦ Λοῦδ ὀφείλει ὁμοίως καὶ ἡ Αὐστρία τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἰσχύος της ἀπὸ τῆς ἐκπτώσεως, ἣν εἶχον πάθει τά τε οἰκονομικά της, καὶ τὸ ναυτικόν της κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος.

Εἰς τὸν συνεταιρισμὸν τέλος τῆς φιλικῆς ἑταιρίας ὀφείλει καὶ ἡ Ἑλλὰς τὴν πρωτοβουλίαν τοὐλάχιστον τῆς ἀνεξαρτησίας της.

Ἠθέλαμεν δὲ πληρώσει τόμους ὁλοκλήρους, ἐὰν ἠθέλαμεν ἐπιχειρήσῃ νὰ περιγράψωμεν ἐνταῦθα τὰ ἄπειρα εὐεργετήματα, ὅσα παρέσχεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὁ συνεταιρισμὸς πολλῶν ἀνθρώπων, κύριον σκοπὸν ἐχόντων τὸ πράττειν τὸ καλὸν εἰς ἄλλους ἢ καὶ αὐτὸ τὸ κερδίζειν ἄνευ παρανόμου ἢ ἀνηθίκου βλάβης τρίτων. Ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν πρόκειται ἐνταῦθα, διότι ἤθελεν εἶσθαι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἠθέλαμεν ἀποδείξει ὅτι τὸ φῶς π. χ. εἶναι καλλίτερον τοῦ σκότους, ἢ ὅτι τὸ ζῆν ἐντίμως εἶναι καλλίτερον τοῦ ἀποθνήσκειν αἰσχρῶς καὶ ἀτίμως.

Ὅσῳ δὲ εὐάριθμα καὶ ἂν ἦναι κατ' ἀρχὰς τὰ συνεταιριζόμενα ἄτομα, ὅσῳ μικρὰ καὶ ἂν ἦναι τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα θὰ δύναν-

ται νὰ διαθέτωσι, συνεταιριζόμενα, οὔτε ν' ἀποθαρρύνωνται πρέπει, οὔτε νὰ ὀπισθοδρομῶσιν· ἀρκεῖ μόνον ὁ σκοπός των νὰ ἦναι τίμιος καὶ ἱερὸς, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐργασθῶσι μὲ εἰλικρίνειαν, καὶ πάντοτε σχεδὸν εὐδοκιμοῦσιν, ἐνίοτε μάλιστα, καὶ οἱ ἀπὸ σμικρῶν ὁρμώμενοι καὶ οἱ λίαν εὐάριθμοι ὄντες, δύνανται νὰ διαπράξωσι τεράστια.

Τίς ποτε ἤθελε πιστεύσει κατὰ τὸ 1814 ὅτι τέσσαρες νέοι ὁ Σκουφᾶς, ὁ Τσιακάλωφ, ὁ Ἀναγνωστόπουλος καὶ ὁ Ξάνθης, ἄποροι καὶ ἀποτυχόντες μάλιστα εἰς τὰς πρώτας ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις των, ἤθελον πραγματοποιήσει ἐν τῷ διαστήματι ἑπτὰ μόνον ἐτῶν τὴν γιγαντιαίαν τῷ ὄντι ἐπιχείρησίν των; ἀλλ' ὅμως ἡ σύγχρονος Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις εἶναι ἡ τρανωτέρα ἀπόδειξις τοῦ ἰσχυρισμοῦ μας. Τίς ποτε ἤθελε πιστεύσει ὅτι ἕνας Κοκώνης, συνεταιριζόμενος τὸ πρῶτον μετὰ τῶν μακαριτῶν Ἰακώβου Ῥίζου, Γ. Αἰνιάνου, Γενναδίου καί τινων ἄλλων ἐκ τῶν ζώντων ἤθελε δώσει ἐν Ἀθήναις τοσαύτην ὤθησιν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ γυναικείου φύλου, ὥστε σήμερον αἱ ἐν Ἀθήναις ἐκπαιδευθεῖσαι διδασκάλισσαι νὰ διδάσκωσι τὸ θῆλυ φύλον καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν, ν' ἀπέρχωνται μάλιστα καὶ εἰς τὴν Δύσιν; ἀλλ' ὅμως τὸ Ἀρσάκειον Παρθεναγωγεῖον καὶ τὰ κατὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν Ἀνατολὴν ἐκπαιδευτήρια τοῦ γυναικείου φύλου, τὰ διευθυνόμενα ὑπὸ διδασκαλισσῶν, ἐκπαιδευθεισῶν τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ ἕνεκα τῆς συστάσεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας, εἶναι ἡ διασαλπιστικωτάτη ἀπόδειξις τοῦ ὅτι *ὅσον εὐάριθμα καὶ ἂν ἦναι τὰ κατὰ πρῶτον συνεταιριζόμενα μέλη, ὅσον ὀλίγα καὶ ἂν δύνανται νὰ διαθέτωσι κατ' ἀρχὰς μέσα, ὅταν ὁ σκοπός των ἦναι ἱερὸς, δὲν πρέπει οὔτε ν' ἀποθαρρύνωνται οὔτε νὰ ὀπισθοδρομῶσι.*

Τρανωτάτην ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μας τούτου παρέχει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας καὶ ἡ δημαρχία Σύρου, ἥτις σήμερον ἔχει τὰ λαμπρότερα καὶ ἐπικερδέστατα δημοτικὰ καταστήματα μόνον καὶ μόνον, διότι συνεταιρίσθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰλικρινῶς καὶ ἀφιλοκερδῶς οἱ ἐκεῖ δημόται, καὶ οὕτω ἐκ τοῦ μὴ ὄντος σχεδὸν ἔπλασαν τεραστίους πόρους τοῦ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς πέτρας καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγόνου βράχου ἐγκατασταθέντος δήμου των.

Τρανὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μας τούτου μᾶς παρέχουσι καὶ αἱ Καλάμαι, αἵτινες σήμερον ἔχουσι τὸ καλλίτερον ἴσως ἐν τῷ Κράτει γυμνάσιον μόνον καὶ μόνον, διότι τρεῖς ἔμποροι οἱ

Κύριοι Θεόδωρος Μαρκόπουλος, Σπυρίδων Ἀλεξανδράκης καὶ Π. Σκλαβέας, ἐντρεπόμενοι νὰ βλέπωσι τὸ γυμνάσιον τῆς πόλεώς των συνεχῶς μετατοπιζόμενον κατὰ τὰς ὀρέξεις τῶν Νομαρχῶν καὶ τῶν Δημάρχων, κατὰ τὴν ἰσχὺν τῶν Βουλευτῶν καὶ κατὰ τὰ συμφέροντα τῶν προστατευομένων ὑπὸ τούτων πολιτῶν, ἐντρεπόμενοι, λέγομεν, νὰ βλέπωσι μαθητὰς καὶ διδασκάλους, μετατοπιζομένους ὡς σκηνίτας οἱ τρεῖς οὗτοι ἔντιμοι ἔμποροι, συνεταιρίσθησαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἄνευ ἴσως τῆς ἐλαχίστης ζημίας των ἐπροίκισαν τὴν πατρίδα των μὲ ἓν ὡραῖον γυμνάσιον.

Τρανὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μας ἐλπίζομεν νὰ φέρωσιν ὅσον οὔπω καὶ οἱ ἐπίτροποι τῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐκκλησίας τῆς Χρυσοσπηλαιοτίσης, οἵτινες, καίτοι μικροτάτους πόρους ἔχοντες, συνεταιρισθέντες ὅμως εἰλικρινῶς, εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι τῇ βοηθείᾳ τῶν χριστιανῶν, θὰ μᾶς προικίσωσιν ὅσον οὔπω μὲ ἕνα λαμπρότατον καὶ περικαλέστατον ναόν.

Ἀχ! τί δὲν ἐδύνατο καὶ τί δὲν δύναταί τις νὰ πράξῃ ἐν Ἑλλάδι ἢ καὶ καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν διὰ τοῦ συνεταιρισμοῦ; Καὶ ὑπάρχει πλοῦτος μεγαλείτερος ἢ κέρδη ἀφθονώτερα τῆς διὰ συνεταιρισμοῦ ἐκμεταλλεύσεως τῶν παντοίων ἰαματικῶν ὑδάτων τῆς Ἑλλάδος; Καὶ δύνανταί ποτε νὰ συγκριθῶσι τὰ τῶν πλουσίων ἡμῶν ὁμογενῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κέρδη, μὲ τὰ κέρδη ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἤθελον ἀπολαύσει εἰς τὴν Ἀνατολὴν, εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς των, πλησίον τῶν γονέων, πλησίον τῶν συγγενῶν, καὶ πλησίον τῶν φίλων των, ἐὰν συνεταιρίζοντο καὶ ἐπεχείριζον π. χ. οἱ μὲν τὴν συστηματικὴν βαμβακοφυτείαν κατὰ τὰς εὐφορωτάτας πεδιάδας τῆς Ἤλιδος, Φθιώτιδος καὶ Λεβαδίας· οἱ δὲ, τὴν οἰνοποιΐαν πανταχοῦ σχεδὸν τῆς Ἀνατολῆς· ἄλλοι, τὴν ἐξόρυξιν γαιανθράκων ἐκ τῶν πλουσιωτάτων ἀνθρακωρυχείων τῆς Ἑλλάδος· ἄλλοι, τὴν ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαΐδος καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ὑδάτων αὐτῆς εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἀττικῆς· ἄλλοι, τὴν κτηνοτροφίαν κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον· ἄλλοι, τὴν δενδροφυτείαν καὶ μεταξοποιΐαν εἰς τὸ ἐπιδεκτικώτατον πρὸς τοῦτο κλίμα τῆς Ἑλλάδος· ἄλλοι, τὴν ἐκμετάλλευσιν διαφόρων πολυτίμων ὀρυκτῶν· ἄλλοι, τὴν τελειοποίησιν διαφόρων ἐκ φύσεως καλῶν ὄντων προϊόντων τῆς Ἀνατολῆς, καὶ δύνανται, λέγομεν, νὰ συγκριθῶσι τὰ ἐκ τοιούτων ἐπιχειρήσεων κέρδη μὲ τὰ κέρδη ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σήμερον ἔχουσιν οὗτοι, ἐμπορευόμενοι εἰς τὴν Εὐρώπην μόνον τὰ ὑπάρ-

χοντα προϊόντα τῆς Ἀνατολῆς; ἀλλὰ τὰ κέρδη ταῦτα εἶναι ἕτοιμα, ἐν ᾧ τὰ προτεινόμενα πρέπει νὰ δημιουργηθῶσι· μάλιστα ἀποκρινόμεθα, πλὴν τὰ ἤδη ὑπάρχοντα ἕτοιμα κέρδη σμικρὸν κατὰ σμικρὸν ἐλαττοῦνται, καὶ πιθανὸν βραδύτερον νὰ ἐκλείψωσι· πρῶτον μὲν διότι ὁσημέραι αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς τῶν συναγωνιστῶν, δεύτερον δὲ διότι μὲ τὸ ἐπικρατοῦν ἤδη σύστημα ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὅσῳ αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς τῶν κερδοσκόπων, τόσῳ ἐλαττοῦται ἡ ποσότης τῶν ἐμπορευσίμων εἰδῶν. Ἐν ᾧ, ἐὰν συνεταιρίζοντο τινὲς τῶν πλουσίων ὁμογενῶν, καὶ ἐπεχείριζον ἐμπορείαν κυρίως πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν προϊόντων τῆς Ἀνατολῆς, τότε καὶ οὗτοι ἤθελον κερδίσει μυθώδη ἴσως καὶ ἀνυπολόγιστα κέρδη, καὶ τὸ διὰ τῶν Ἀνατολικῶν προϊόντων ἐν τῇ Δύσει ἐμπόριον, ἤθελε διατηρεῖσθαι πάντοτε ἀκμαῖον.

Ἄλλως τε οὔτε εὐσυνείδητον εἶναι οὔτε ἠθικὸν νὰ προσπαθῇ τις νὰ ὠφελῆται καὶ νὰ συσσωρεύῃ πλοῦτον, κερδίζων αἰωνίως μόνον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων προϊόντων τοῦ δυστυχοῦς Ἀνατολίτου, καὶ ἐν ᾧ δύναται διὰ τοῦ ἐκ τούτων κερδηθέντος πλούτου του καὶ νὰ συντελέσῃ τεραστίως εἰς τὴν αὔξησιν τῶν προϊόντων τούτων καὶ πλειότερα πάντοτε νὰ κερδίζῃ, νὰ μὴ θέλῃ νὰ πράττῃ τοῦτο, ἀλλὰ νὰ ἐπασχολῇ τὸν περισσεύοντα πλοῦτόν του πάντοτε πρὸς βελτίωσιν τῆς Δύσεως καὶ εἰς ἐπιχειρήσεις, σμικρὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κέρδη ἀποφερούσας. Ποία τῶν ἐν τῇ Δύσει συνεταιρικῶν ἐπιχειρήσεων παρέσχεν εἰς τὰ χρηματικὰ κεφάλαια τῶν συνεταίρων τοσαῦτα κέρδη, ὅσα παρέσχε καὶ πάντοτε θὰ παρέχῃ ἡ ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος; Κατεξανίστανται, καὶ δικαίως τινὲς τῶν ἐν τῇ Δύσει ἀποκατεστημένων ὁμογενῶν, κατὰ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ διαμενόντων ἀδελφῶν αὐτῶν, λέγοντες, ὅτι εἶναι ἀνάγωγοι, ὅτι εἶναι ταραχοποιοί, ὅτι ἅπαντες ζητοῦσιν ὑπαλληλικὰς ὑπηρεσίας, καὶ ὅτι οἱ μὴ ἔχοντες τοιαύτας αἰωνίως ἀντιπολιτεύονται τὰς Κυβερνήσεις. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι τὰ πλεῖστα τούτων εἶναι κατὰ δυστυχίαν ἀληθῆ, καὶ πρῶτοι ἡμεῖς βάλομεν τὸν λίθον κατ' ἐκείνων ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ διαμενόντων, οἵτινες ἀμελοῦσι τὰ ἴδια αὐτῶν ἔργα, καὶ ἀντιπολιτεύονται χάριν ὑπαλληλικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἀλλὰ μόνον οὗτοι ἆρά γε εἶναι ἔνοχοι τῆς τοιαύτης καταστάσεως τῶν πραγμάτων ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἰδίως ἐν Ἑλλάδι; ὦ δώσατε δι' ἐπιχειρήσεων ἔντιμον πόρον ζωῆς εἰς τοὺς ἐν τῇ Ἀνατολῇ διαμένοντας σεῖς οἱ ἐν τῇ Δύσει πλουτοῦντες ἐκ τούτων Ἀνατολῖται, καὶ τότε σᾶς ὑποσχόμεθα, ὅτι αἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ Κυβερνήσεις θὰ εὑρεθῶσιν εἰς τὴν μεγαλειτέραν ἀμηχα-

νίαν πρὸς εὕρεσιν ὑπαλλήλων· ἐφ' ὅσον ὅμως σεῖς ἐπασχολεῖτε τα κεφάλαιά σας ἐν τῇ Δύσει, δὲν ἔχετε πολὺ δίκαιον νὰ ἐλέγχηται τοὺς ἐν τῇ Ἀνατολῇ διαμένοντας ἀδελφούς σας διὰ τὰς ἐλλείψεις των, διότι ἔχουσι καὶ οὗτοι τὸ ἀναμφισβήτητον δικαίωμα νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς διατηρήσεώς των δι' ὑπαλληλικῶν θέσεων οὐχ ἧττον ἢ διὰ πάσης ἄλλης ἐπασχολήσεως.

Ἂς μὴ λησμονήσωσι δὲ οἱ ἐν τῇ Δύσει ὁμογενεῖς, ὅτι ὅσον δή ποτε πλοῦτον καὶ ἂν κερδίσωσιν ἐκεῖ, ὅσα δή ποτε εὐεργετήματα καὶ ἂν κάμωσι, ὅσην δή ποτε διὰ τοῦ πλούτου των πολιτικὴν σημασίαν καὶ ἂν ἀποκτήσωσιν, οὐδέποτε θὰ ἐξισωθῶσι πρὸς τοὺς μυρίους καλλιτέρους ἢ καὶ ὁμοίους τούτων ὑπάρχοντας ἐκεῖ ἰθαγενεῖς, ἀλλὰ πάντοτε θὰ θεωρῶνται ξένοι, καὶ ἀείποτε θὰ ἔχωσι τὰ δευτερεῖα καὶ τριτεῖα· οὔτε τὰ τέκνα τοῦ Ῥάλλη, τοῦ Ῥοδοκανάκη, ἢ τοῦ Σπάρταλη, θὰ ἐξισωθῶσι ποτὲ μὲ τὰ τέκνα τοῦ Πῆλ, τοῦ Ῥώσελ ἢ τοῦ Παλμερστῶνος· οὔτε τὰ τέκνα τοῦ Σίνα, μὲ τὰ τέκνα τοῦ Ἐστερχάζη· οὔτε τὰ τέκνα τοῦ Βερναρδάκη μὲ τὰ τέκνα τοῦ Γκορτσακὼφ ἢ τοῦ Νεσελρῶδ, ὅσα δή ποτε πλούτη καὶ ἂν ἤθελον κληρονομήσει τὰ ἐξ Ἀνατολικῆς καταγωγῆς τέκνα, ὅσην δή ποτε παιδείαν καὶ ἂν μάθωσι καὶ ὅσην δή ποτε ἱκανότητα καὶ ἂν ἀναπτύξωσι· ἐν ᾧ ἐν τῇ Ἀνατολῇ τὰ τέκνα ταῦτα θὰ δύνανται εὐκόλως ν' ἀντιμετρῶνται πρὸς τὰ τέκνα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος μίαν μόνον ἡμεῖς τοὐλάχιστον ἐξαίρεσιν γινώσκομεν τὴν τοῦ μακαρίτου Κυβερνήτου, τὸν ὁποῖον υἱοθέτησεν, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ὁμόθρησκος Ῥωσσία. Ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις αὕτη εἶναι μοναδικὴ καὶ ἐγένετο μόνον ὑπὲρ τοῦ Κυβερνήτου καὶ μόνον ἐν Ῥωσσίᾳ, ὅπου καὶ ἄλλων πατρίδων τέκνα υἱοθετήθησαν ἄλλοτε· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολῇ ὁ Ἀνατολίτης σμικρόν τι ἐὰν ὑπερέχῃ τῶν ἄλλων εἴτε κατὰ τὴν ἀρετὴν, εἴτε κατὰ τὴν διάνοιαν, εἴτε κατὰ τὸν πλοῦτον, πανταχοῦ καὶ πάντοτε θὰ ἦναι ὁ πρώτιστος· ὀλιγίστους θὰ ἔχει ἐπὶ τοῦ παρόντος τοὺς ἀνταγωνιστὰς μεταξὺ ὁμογενῶν του, καὶ οὐδένα σχεδὸν ἐκ τῶν ἰθαγενῶν, διότι καθὼς τοὺς Ἀνατολίτας δὲν ἀναγνωρίζουσιν ὡς ἴδια αὐτῶν προϊόντα οὔτε ἡ ὁμίχλη τοῦ Λονδίνου, οὔτε τὰ πάγη τῆς Πετρουπόλεως, οὕτω καὶ τοὺς λεγομένους Φράγγους ἢ Εὐρωπαίους δὲν θ' ἀναγνωρίζωσιν ὡς προϊόντα των οὔτε τὸ ὡραῖον κλίμα τῆς Ἀνατολῆς, οὔτε ὁ αἴθριος οὐρανὸς αὐτῆς, οὔτε ὁ ἥμερος ἀὴρ της, οὔτε ἡ διαύγεια τῆς ἀτμοσφαίρας της.

Ἀλλ' ἐν τῇ Ἀνατολῇ δὲν ὑπάρχουν θέατρα, δὲν ὑπάρχουν

διασκεδάσεις, δὲν ὑπάρχει βίος ἄνετος, δὲν ὑπάρχει ἀσφάλεια, ἐνιαχοῦ δὲν ὑπῆρχον ἄχρι τοῦδε, ἴσως δὲν ὑπάρχουν καὶ σήμερον ἔτι οὔτε νόμοι. Μάλιστα· ἅπαντα ταῦτα ἢ εἶναι σπάνια ἢ ἐλλείπουσιν ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς, διότι δυστυχῶς ὁ Ἀνατολίτης ἐγκατελείφθη (ἄχ σπαράσσεται ἡ καρδία μας καὶ νὰ τὸ ἐνθυμηθῶμεν) καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ὁμοθρήσκων καὶ ὁμογενῶν του εἰς τὴν τύχην του. Ἀλλὰ ποῖα θέατρα, ποῖαι διασκεδάσεις, ποῖος βίος ἄνετος, ποία ἀσφάλεια, ποῖοι νόμοι ὑπῆρχον ἐν ταῖς Ἰνδίαις, πρὸ τῆς κατακτήσεως αὐτῶν ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς ἑταιρίας; Ἅπαντα ὅμως ταῦτα ἐγένοντο ὡς διὰ μαγείας, ἅμα ἐγκατασταθέντων ἐκεῖ τῶν συνεταιρισθέντων Ἄγγλων· ἢ πῶς θέλετε, Κύριοι βαθύπλουτοι Ἀνατολῖται, ὅσοι ἐντρυφᾶτε ἐν τῇ Δύσει, νὰ ὑπάρζωσιν ἢ νὰ γείνωσιν ἅπαντα ταῦτα ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅταν σεῖς μὲν τὰ κεφάλαιά σας ἐπασχολεῖτε πρὸς κατασκευὴν σιδηροδρόμων τῆς Δύσεως, ὁ δὲ δυστυχὴς Ἀνατολίτης, ὁ ὁμογενής σας, ὁ ὁμόθρησκός σας, ὁ συγγενής σας ἢ ὁ ἀδελφός σας ἀναγκάζεται νὰ μεταφέρῃ τὸ βαμβάκιόν του καὶ τὰ λοιπὰ προϊόντα του ἢ ἐπὶ ὤμων ὄνων ἢ ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὤμων εἰς δέκα καὶ εἴκοσιν ὡρῶν ἀπόστασιν, ἵνα τὰ πωλήσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ κερδίσητε δι' αὐτῶν τὰ πλούτη ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔπειτα ἐπασχολεῖτε πρὸς ὠφέλειαν τῆς Δύσεως;

Καὶ δὲν στεροῦνται μὲν πατριωτισμοῦ καὶ οἱ Ἀνατολῖται, τοὐναντίον μάλιστα εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον ἢ τοὐλάχιστον λίαν σπάνιον νὰ εὕρῃ τις τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ζωσιμάδων, τοῦ Στουρνάρη καὶ πολλῶν ἄλλων ἐκ τῶν ζώντων Ἀνατολιτῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Ἀλλὰ δυστυχῶς πολλοὶ τῶν Ἀνατολιτῶν δὲν γνωρίζουσι τὸν τρόπον, ἵνα μεταχειρισθῶσι μόνον ἐπὶ καταλλήλῳ ὠφελείᾳ τῆς πατρίδος τὸν πατριωτισμόν των, καὶ τούτου ἕνεκα πολλοὶ μὲν δαπανῶνται εἰς μάτην, ἄλλοι δὲ, καὶ ἐναντίον τῆς ἀγαθῆς των προαιρέσεως, πρὸς βλάβην τῆς πατρίδος. Καὶ δὲν γνωρίζομεν ἄχρι τῆς σήμερον τοὐλάχιστον βλάβην τῆς πατρίδος μεγαλειτέραν, τῆς γενομένης ἐπὶ τῶν Κριμαϊκῶν ἕνεκα τοῦ ὑπερμέτρου πατριωτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων. Ἄπειρα ἑκατομμύρια προσέφερον οὗτοι τότε. Ἄλλως δὲ κατὰ πόσον ἆρά γε ὠφελοῦσι σήμερον τὴν πατρίδα αἱ λαμπραὶ π. χ. Ἀκαδημίαι, ὅταν στερώμεθα καὶ τῶν στοιχειοδεστέρων διδακτικῶν συγγραμμάτων, στερώμεθα δρόμων, στερώμεθα ἀνατροφῆς, καὶ πνιγώμεθα ἐν τοῖς ποταμοῖς;

Θέλετε λοιπὸν ἔμποροι τῶν Ἀνατολικῶν προϊόντων νὰ διαιω-

νισθῶσι τὰ ἀπὸ τούτων κέρδη σας; θέλετε ἀείποτε μὲν ν' αὐξάνωσι καὶ νὰ πολυπλασιάζωνται, οὐδέποτε δὲ νὰ ἐλαττωθῶσιν ἢ καὶ νὰ ἐκλείψωσιν, ὅπως κίνδυνος εἶναι νὰ γείνῃ τοῦτο μετ' οὐ πολύ; θέλετε νὰ γείνῃ ἡ Ἀνατολὴ τάχιστα ἄλλος ἐπίγειος παράδεισος; θέλετε νὰ λυθῇ ἀναιμωτὶ καὶ αὐτὸ τὸ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἐπασχολοῦν τὴν Δύσιν Ἀνατολικὸν ζήτημα; ἂν θέλετε ὅλα ταῦτα, συνεταιρισθῆτε ὅσον τάχιστα πρὸς αὔξησιν τῶν προϊόντων τῆς Ἀνατολῆς, ἢ καὶ τεχνητὴν βελτίωσιν αὐτῶν, ἐκ φύσεως ἀρίστων ὄντων· συνεταιρισθῆτε πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν λοιπῶν πάντῃ ἀνεκμεταλλεύτων ὄντων προϊόντων αὐτῆς, καὶ τότε θὰ πεισθῆτε, ὅτι ὁ πλοῦτος δὲν εὑρίσκεται μόνον εἰς τὰ χρυσορυχεῖα τῆς Αὐστραλίας ἢ τῆς Καλλιφρονίας, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας, εἰς τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς σας, εἰς τὴν ἑστίαν ἄλλοτε τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Οἱ δὲ νόμοι, ἡ ἀσφάλεια καὶ ὁ ἄνετος βίος τῆς Δύσεως δὲν κατέβησαν ἐξ οὐρανοῦ. Ἄνθρωποι ἐδημιούργησαν ταῦτα καὶ ἐν τῇ Δύσει, μιμούμενοι μάλιστα κατὰ πολλὰ τοὺς προγόνους μας Ἀνατολίτας. Ἵνα δὲ πεισθῆτε περὶ τούτου, κατ' ἀξιοπιστοτάτην διαβεβαίωσιν σὰς διαβεβαιοῦμεν καὶ ἡμεῖς, ὅτι καὶ σήμερον ἔτι σώζονται ἴχνη ἁμαξιτῶν ὁδῶν καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Παρνασῷ, ἐν Κύθνῳ καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν ἤδη δυστυχῶς μόνον ἄγριαι αἶγες καὶ δορκάδες διέρχονται. Τὰ δὲ ἀνευρεθέντα ἤδη εὐτυχῶς θέατρα τοῦ Ἡρώδου καὶ τοῦ Βάκχου μαρτυροῦσι τρανώτατα περὶ τοῦ ἀνέτου βίου, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε διῆγον οἱ πρόγονοί μας Ἀνατολῖται ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Καὶ γεωργοὺς ἢ κτηνοτρόφους θέλετε νὰ κάμετε τοὺς ἐμπορευομένους τὰ ἀνατολικὰ προϊόντα; Ἄπαγε τῆς βλασφημίας, γνωρίζομεν κάλλιστα τὸ ἀβροδίαιτον πολλῶν ἐκ τῶν ἐν ταῖς μεγαλουπόλεσι τῆς Εὐρώπης ἐμπορευομένων ὁμογενῶν, καὶ σεβόμεθα αὐτὸ ὑπερμέτρως. Ἀλλ' εἰς τὸν αἰῶνα, καθ' ὃν ζῶμεν, οὔτε ἡ γεωργία συνίσταται εἰς τὸ νὰ σκάπτῃ τις μὲ τὴν τσάπαν, οὔτε ἡ κτηνοτροφία εἰς τὸ νὰ βόσκῃ ποίμνια καὶ μάλιστα αἶγας. Γνωρίζομεν ὅμως ἐπίσης ὅτι παρὰ νὰ πολιορκῆταί τις αἰωνίως ὑπὸ τῆς ὀμίχλης ἢ νὰ κλείηται μὲ διπλᾶ καὶ τριπλᾶ παραθυρόφυλλα, ἵνα μὴ ξεπαγώσῃ, ἐργαζόμενος εἰς τὸ γραφεῖόν του ὡς ἔμπορος τῶν ὑπαρχόντων ἤδη Ἀνατολικῶν προϊόντων, εἶναι μυριάκις προτιμότερον νὰ ἐργάζηται ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ νὰ διευθύνῃ ἐκ τοῦ γραφείου του τὰς πρὸς παραγωγὴν προϊόντων ἐπιχειρήσεις του· διότι ἐν μὲν τῇ Δύσει, ἂν κουρασθῇ μόνον εἰς τὸ θέατρον δύναταί τις νὰ καταφύγῃ, ἢ καὶ εἰς κατα-

γώγιόν τι διαφθορᾶς ἢ καὶ ἀνεπανορθώτου καταστροφῆς τῆς ὑγείας καὶ τῆς περιουσίας του, ἐὰν ἦναι ἄγαμος, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ θὰ τὸν παρακολουθῶσιν ἡ ὀμίχλη καὶ τὸ ψῦχος, ὥσπερ αἱ σκιαὶ τὰ σώματα· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολῇ πᾶσαν οἵαν δή ποτε κούρασιν διασκεδάζει ἡ φύσις μὲ τὸ γλυκύτατον κλίμα της, μὲ τὸν ἀνέφελον οὐρανόν της καὶ μὲ τὸν ἥμερον ἀέρα της. Ἀλλὰ τὰ κέρδη; Κέρδη, ἐπαναλαμβάνομεν, εἶναι ἀσυγκρίτως πλειότερα ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ἀλλὰ διὰ τί δὲν εὐδοκίμησε τὸ ζαχαροποιεῖον ἐν τῇ Φθιώτιδι, καὶ τὸ ἱπποφορβεῖον ἐν Ναυπλίᾳ; διατί δὲν ἀκμάζει ἡ γεωργικὴ σχολή, καίτοι ὑπὸ ἀξίου καθηγητοῦ ἤδη διοικουμένη; Τὰ δύο τελευταῖα ταῦτα δὲν εὐδοκίμησαν, διότι διευθύνοντο ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Πανταχοῦ δὲ τοῦ κόσμου ἀπεδείχθη ἤδη ὅτι οὐδεμία τοιαύτη ἐπιχείρησις εὐδοκιμεῖ, ὅταν διευθύνηται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ὅταν δὲ ἡ Κυβέρνησις ἔχῃ τὰ πλεονεκτήματα τῶν ἄχρι τοῦδε Κυβερνήσεων τῆς Ἑλλάδος, τότε πᾶσα τοιαύτη ἐπιχείρησις καταστρέφεται εἰς τὰς χεῖρας τοιαύτης Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ τὸ ζαχαροποιεῖον; Ὦ, τοῦτο κρύπτει τῷ ὄντι μυστήριόν τι, τὸ ὁποῖον καιρὸς εἶναι ἤδη ν' ἀποκαλύψωμεν. Γινώσκομεν δὲ μὲ λεπτομέρειαν τὰ ἐπὶ τῆς συστάσεως αὐτοῦ καὶ τὰ μετὰ ταῦτα διατρέξαντα, διότι ἐχρηματίσαμεν μὲ τὴν ἐπιστήμην μας ἐπὶ ἓν ἔτος ὑπάλληλοι τοῦ καταστήματος τούτου.

Τὸ κατάστημα τοῦτο εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς συνεστήθη οὐχὶ ἵνα εὐδοκιμήσῃ, ἀλλὰ πρὸς ἄλλον τινὰ πολιτικὸν ἴσως σκοπόν.

Ἱδρυταὶ αὐτοῦ ὑπῆρξαν Βέλγος τις Ῥομπερτὴς καὶ Γάλλος Βιλεροά. Οὗτοι ἦλθον ἐν Ἑλλάδι, φέροντες μόνον μίαν ἀπόμαχον γινομένην ἐν ἄλλῳ καταστήματι μηχανὴν, ἀγορασθεῖσαν καὶ ταύτην ὡς καινουργῆ μὲν (καινούργιαν), ἀλλὰ διὰ μετοχῶν τοῦ μέλλοντος νὰ συστηθῇ ζαχαροποιείου. Ἔφερον ὅμως πρὸς τούτοις οἱ Γάλλοι καθιδρυταὶ καὶ ἕτερόν τι παντοδύναμον ἐφόδιον, τὴν σύστασιν δηλαδὴ τοῦ τότε πρέσβεως τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ Κωλέτου εἴς τε τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τοὺς μακαρίτας Ἀδὰμ Δούκαν καὶ Σοφιανόπουλον.

Οἱ Κύριοι καθιδρυταὶ καὶ διευθυνταὶ, ἅμα λαβόντες παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἄδειαν καὶ τὴν παραχώρησιν γαιῶν, ἐσύστησαν γραφεῖον ἐν Ἀθήναις, γραφεῖον ἐν Θήβαις, γραφεῖον ἐν Λεβαδίᾳ, γραφεῖον ἐν Λαμίᾳ, γραφεῖον ἐν Πειραιεῖ, γραφεῖον ἴσως καὶ ἐν Σμύρνῃ καὶ γραφεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὡς γραφεῖα δὲ ἐνοικίασαν τὰς λαμπροτέρας ἐν ταῖς πόλεσι ταύ-

ταις οἰκίαις· ἐν τοῖς γραφείοις τούτοις ἤρχισεν ἡ πώλησις τῶν μετοχῶν, γενομένη πάντοτε τῇ μεσιτείᾳ τοῦ μακαρίτου Ἀδὰμ Δούκα καὶ τῶν πρακτόρων του· ἅμα ἐγκαταστάθεντων τῶν γραφείων καὶ πωληθεισῶν τῶν μετοχῶν, οἱ μὲν διευθυνταὶ ἠγόρασαν καὶ δύο γολέτας, ἵνα μεταφέρωσι τὸ πρὸς πώλησιν ζάχαρι εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς Ἀνατολῆς· δὲν ἠμέλησαν δὲ ν' ἀγοράσωσι συνάμα καὶ δύο ὡραιότατα πλοιάρια πρὸς ἁλιείαν καὶ διατκέδασιν τῶν κυρίων μετόχων!! ὁ δὲ μεσίτης καὶ προμηθευτὴς μακαρίτης Ἀδὰμ Δούκας ἐπροθυμοποιήθη ἀμέσως νὰ συμφωνήσῃ καὶ προπληρώσῃ τὴν προμήθειαν ἀπείρων ἑκατομμυρίων κανταρίων καυσοξύλων πρὸς κατασκευὴν τῆς ζαχάρεως. Πρὶν δὲ τεθῇ ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ καταστήματος οἱ Κύριοι διενθυνταὶ μετεπέμψαντο ἐκ Γαλλίας καὶ ἅπαν τὸ προσωπικὸν, μὴ ἀμελήσαντες νὰ μεταφέρωσιν ἐκεῖθεν καὶ αὐτὸν τὸν παῖδα, ὅστις ἔμελλε νὰ κινῇ τὸν φυσηρὸν ἀσκὸν τοῦ χαλκέως, τοῦ μέλλοντος νὰ ἐπισκευάζῃ τὰς τυχὸν φθειρομένας μηχανάς. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐγκαινίων τοῦ καταστήματος, τί δὲν ἐγένετο, ἵνα εὐχαριστηθῶσιν οἱ Ἕλληνες μέτοχοι; Τοὺς μὲν ἐκ τοῦ καταστήματος πυροβολισμοὺς τότε πιστεύομεν ὅτι ἤκουσαν καὶ οἱ τὰς Ἀθήνας οἰκοῦντες μέτοχοι· ὁ δὲ καμπανίτης ἑτερόχθων οἶνος καὶ ὁ Βορδιγγάλιος ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας ἐμονομάχουν μὲ τὸν αὐτόχθονα ῥιτινίτην καὶ παρ' ὀλίγον νὰ τὸν καταβάλλουν, ἂν δὲν ἤρχετο εἰς ἐπικουρίαν του ὁ παρακείμενος ποταμὸς Μέλας. Πόσα βραβεῖα δὲν ἔδωκαν τότε οἱ Κύριοι διευθυνταὶ καὶ εἰς τραγῳδιστὰς, καὶ εἰς αὐλητὰς, καὶ εἰς χορευτὰς καὶ εἰς σκοπευτάς;

Μετὰ τὴν ἐγκαινίασιν ἤρξατο ἡ ἐργασία, ἀλλὰ τότε τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως ὅλων τῶν μετοχῶν χρήματα (δύο περίπου ἑκατομμύρια νομίζομεν) εὑρέθησαν κατηναλωμένα εἰς τοιαύτας προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας. Συστάσει ὅμως τοῦ Κωλέτου ἦλθεν εἰς ἐπικουρίαν ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ τότε τὰ ἐκ ταύτης δοθέντα χρήματα ὡμοίαζον τὰς ῥανίδας τοῦ ὕδατος, μὲ τὰς ὁποίας θέλει τις νὰ κατασβύσῃ μεγάλην πυρκαϊάν· μόλις πρὸς ἑξάμηνον σίτισιν τοῦ Κυρίου διευθυντοῦ καὶ διατήρησιν τῶν γραφείων αὐτοῦ καὶ τῶν ἁλιευτικῶν πλοίων του καὶ τῶν τῆς ἱππασίας ἵππων του ἤρκεσαν. Βραδύτερον ἦλθεν ἐξ Ἀγγλίας Ἄγγλος τις, ὁ Κύριος Μπόνερ, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ἓν περίπου ἑκατομμύριον φράγγων, ἵνα ἐπασχολήσῃ ταῦτα εἰς τὴν Ἀνατολήν. Οἱ μὲν διευθυνταὶ δὲν ἐβράδυναν νὰ μάθωσι τοῦτο διὰ τῶν πρακτόρων των. Ὁ δὲ ἀγαθὸς Μπόνερ, ἐμπιστευθεὶς, ἀνέλαβεν εὐσυ-

νειδήτως τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ τὴν ἐκ ταύτης προμήθειαν τῆς πρώτης ὕλης· ἀλλ' ἡ διαφθορὰ ἦτο τόσον πολὺ προκεχωρημένη τότε, ὥστε μετὰ ἓξ μῆνας ὁ εὔπιστος Μπόνερ, ἐπανελθὼν ἔκ τινος περιοδείας του εἰς τὴν Ἀνατολὴν, δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ πλοίου εἰς Πειραιᾶ, ἵνα μὴ φυλακισθῇ ἐκ τῶν πιστωτῶν τῆς ἐπιχειρήσεώς του. Ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἐνθυμούμενος μόνον, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἐγένετο θῦμα τῆς εὐπιστίας του· τὴν εὐπιστίαν του ὅμως ταύτην εὐτυχῶς δὲν ἐξεμεταλλεύθησαν Ἕλληνες, ἀλλὰ Εὐρωπαῖοι, ἐξ ὧν τινες κατέχουσι καὶ ὑψηλὰς μάλιστα θέσεις. Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀπελθόντων τῶν διευθυντῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐπωλήθη τὸ ὑλικὸν τοῦ καταστήματος διὰ δημοπρασίας οὐχὶ ὑπὸ τῶν μετόχων, διότι οὗτοι ἀναμένουσιν ἔτι νὰ λάβωσι τὰ ὑπὸ τῶν μακαριτῶν Ἀδὰμ Δούκα καὶ Σοφιανοπούλου ὑποσχεθέντα *διακόσια τοῖς ἑκατὸν*, ἀλλ' ὑπὸ τῶν χορηγησάντων πίστωσιν εἰς τὸ κατάστημα πρὸς ἄεργον διατροφὴν τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ. Ἐμακρυγορήσαμεν ὑπὲρ τὸ δέον, ἀλλ' ἦτο ἀναγκαῖον νὰ δικαιωθῇ ἡ Ἑλλὰς, πολλάκις κατηγορηθεῖσα, ὅτι οὐδὲν παράγει, καὶ ἅπαντας τοὺς ἐπιχειρήσαντας νὰ πράξωσί τι ἐν αὐτῇ καταστρέφει. Ἡ Ἑλλὰς οὐδὲν παράγει; Τὰ παράγοντα τὸ ζάχαρι λευκογούλια (betraves), ὅταν ἐν Γαλλίᾳ ζυγίζωσι κατὰ μέσον ὅρον ἀνὰ μίαν ὀκὰν ἕκαστον, λογίζονται ἄριστα· ἡμεῖς δὲ ἐν τῷ ἐν Φθιώτιδι ζαχαροποιείῳ ἐζυγίσαμεν μὲ τὰς ἰδίας ἡμῶν χεῖρας λευκογούλιον ἕνδεκα ὀκάδων, ἂν καλῶς ἐνθυμούμεθα· ὁ δὲ μακαρίτης Ζήσης Σκουμπουρδῆς, ὡς μᾶς ἐβεβαίωσε κατ' αὐτὰς ὁ ἀξιότιμος Κύριος Δ. Αἰνιὰν παρήγαγε πολλὰ λευκογούλια, ζυγίζοντα ἀνὰ ἑπτὰ ὀκάδας ἕκαστον· ἡ Ἑλλὰς δὲν παράγει; οὐδένα τόπον γινώσκομεν παραγωγικώτερον τῆς Ἑλλάδος κατά τε τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν δενδροφυτείαν· δυνάμεθα δὲ μετὰ πεποιθήσεως νὰ εἴπωμεν καὶ νὰ διαβεβαιώσωμεν, ὅτι οὐδένα λαὸν γινώσκομεν νοημονέστερον τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἵνα ἐφαρμόσῃ τὸ διδαχθὲν, καὶ οὐδένα ἴσως εὐαγωγότερον καὶ τιμιώτερον ἰδίως εἰς τὰς γεωργικάς του καὶ κτηνοτροφικὰς συναλλαγὰς καὶ δοσοληψίας.

Ταῦτα δὲ πάντα δὲν εἶναι ἁπλαῖ θεωρίαι οὔτε μύθοι. Καίτοι δὲ οὔτε τὸν οἰκονομολόγον ἐπαγγελόμενοι, οὔτε ἄλλην τινὰ ἀξιώσιν ἔχοντες, ὑπ' εὐθύνην μας ὅμως καὶ πάντῃ ἀφιλοκερδῶς δυνάμεθα νὰ καταδείξωμεν τοὺς παντοειδεῖς πόρους, ἀφ' ὧν δύναταί τις νὰ κερδίσῃ μυθώδη πλούτη ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐὰν διὰ τοῦ συνεταιρισμοῦ καὶ ἄλλων ἐπασχολήσῃ τὰ κεφάλαιά του ἐν γένει μὲν εἰς τὴν αὔξησιν τῶν προϊόντων αὐτῆς, ἐν μέρει δὲ

καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν αὐτῶν, ἢ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν ἄλλων, πάντῃ ἀνεκμεταλλεύτων ἢ καὶ ἀγνώστων ἔτι ἐν τῇ ἐμπορείᾳ προϊόντων. Μετ' ἀμέτρου δὲ εὐχαριστήσεως ἀναγγέλλομεν, ὅτι ἐγένετο ἤδη ἔναρξις τοιούτων ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων. Ὁ ἀξιότιμος ἔμπορος Κ. Ἐμμ. Μηταράκης πρὸ καιροῦ ἀπεχαιρέτησε τὴν γεγηρακυῖαν Δύσιν καὶ κατέστη ἐν Ἀθήναις, μετερχόμενος ἐμπόριον ἰδίως πρὸς αὔξησιν τῶν προϊόντων καὶ βελτίωσιν αὐτῶν ἢ καὶ ἐκμετάλλευσιν ἀγνώστων. Μετ' ἀνεκφράστου δὲ ἀγαλλιάσεως ἠκούσαμεν ὅτι εὐδοκιμεῖ, καὶ ἤθελεν εὐδοκιμήσει πλειότερον, ἂν μὴ τῷ παρενεβάλοντο προσκόμματά τινα ὑπὸ τῶν ἄχρι τοῦδε Κυβερνήσεων. Ἅπαντα δὲ τὰ πάσης φύσεως προσκόμματα πιστεύομεν ἀδιστάκτως ὅτι ὁ συνεταιρισμὸς πολλῶν δύναται εὐκόλως νὰ ὑπερνικήσῃ. Πιστεύομεν δ' ἐπίσης ἀδιστάκτως, ὅτι οὔτε οἱ ἀξιότιμοι Κύριοι Μελᾶς καὶ Μαντζαβῖνος μετημελήθησαν, διότι ἐγκατέλειπον τὴν Δύσιν καὶ ἐπασχολοῦσιν ἐν τῇ Ἀνατολῇ τά τε χρηματικὰ κεφάλαιά των καὶ τὴν ἱκανότητά των εἰς τοιαύτης φύσεως ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἀλλὰ τί δὲν ἐδύναντο ἆρά γε νὰ πράξωσιν οὗτοι ἢ ἄλλοι, ἐὰν συνεταιρίζοντο καὶ μὲ ἄλλους πρὸς αὔξησιν τῶν προϊόντων τῆς Ἀνατολῆς, ἢ πρὸς βελτίωσιν τῆς ποιότητος αὐτῶν, ἢ καὶ πρὸς ἐκμετάλλευσιν ἄλλων, πάντῃ ἀνεκμεταλλεύτων; Δέκα μόνον τοιοῦτοι ἐὰν συνεταιρίζοντο πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, πιστεύομεν ἀδιστάκτως, ὅτι τάχιστα ἤθελον μεταβάλλει τὴν Ἀνατολὴν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

Φρονοῦμεν δὲ ἐν πεποιθήσει, ὅτι μύριαι τοιαῦται ἐπιχειρήσεις θὰ γείνωσιν ὅσον οὔπω ὑπὸ τῶν εὐπορούντων ἐμπόρων Ἀνατολιτῶν. Ἐὰν δὲ παρ' ἐλπίδα βραδύνωσιν οὗτοι, τότε κίνδυνος εἶναι νὰ περιέλθῃ ἡ Ἀνατολὴ εἰς χεῖρας ἄλλων· ἔναρξίς τις μάλιστα ἐγένετο πρὸς τοῦτο· οἱ σιδηρόδρομοι τῆς Σμύρνης ἔφυγον, νομίζομεν, ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν Ἀνατολιτῶν, καὶ περιῆλθον εἰς χεῖρας τῶν Ἄγγλων. Προσέξατε Ἀνατολῖται μὴ φύγουν ἀπὸ τῶν χειρῶν σας καὶ αἱ εὐφορώταται πεδιάδες τῆς Θεσσαλίας, καὶ αἱ ὑπερτεροῦσαι τὴν εὐφορίαν τῆς Αἰγύπτου πεδιάδες τῆς Ἀργολίδος, τῆς Ἤλιδος, τῆς Κορινθίας, τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Φθιώτιδος· ἐν αὐταῖς ὑπάρχει πακτωλός. Εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ τὸν μυρισθῶσιν οἱ Φράγγοι, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι κουτοί, ὥσπερ τινὲς τοὺς νομίζουσι. Τότε δὲ σεῖς Ἀνατολῖται θὰ κάθησθε μακρὰν τοῦ Παραδείσου, μετροῦντες καὶ ἀναμετροῦντες τὰ *φόντα σας* καὶ περιμένοντες νὰ σᾶς ἐλεήσωσιν οἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐπιχειρηματίαι Φράγγοι μὲ ψυχία τινὰ ἢ

περισσεύματα τῶν ἐπιχειρήσεών των· ἀλλὰ μέχρις ὅτου γίνωσι ταῦτα, τουτέστι μέχρις ὅτου ἔλθωσι κεφάλαια ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ γείνει δι' αὐτῶν ἔναρξις γιγαντιαίων ἐπιχειρήσεων, ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἀνατολῖται νὰ μὴ μείνωμεν μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας, ἀλλὰ νὰ συνεταιρισθῶμεν πρὸ πάντων πρὸς βελτίωσιν τῆς ἠθικῆς μας καὶ ἐνίσχυσιν τῆς γεωργίας μας, τῆς κτηνοτροφίας μας, καὶ τῆς δενδροφυτείας μας· διότι ναὶ μὲν τὰ ἤθη ἡμῶν εἶναι ἐκ φύσεως ἡμερώτατα, ἀλλὰ δυστυχῶς εἶναι πάντῃ ἀκαλλιέργητα, καὶ οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ καλλιεργηθῶσι ταῦτα ἐνωρίτερον, ἤδη μόλις ἀνακτωμένων ἡμῶν βίον πολιτικὸν καὶ διὰ τόσων αἰώνων δουλείας, σκότους, καὶ βαρβαρότητος διελθόντων.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡμεῖς προτείνομεν ἐκ τοῦ προχείρου τὰ ἑξῆς.

Ἕκαστος οἵας δή ποτε θρησκείας καὶ ἐθνότητος καὶ ἂν ἦναι, οὐδέποτε ὅμως ὑποστὰς ποινήν τινα οἵαν δή ποτε διὰ πᾶσαν οἵαν δή ποτε ἀτιμωτικὴν πρᾶξιν, αἰσθανόμενος τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως τοιαύτης ἑταιρίας, καὶ δυνάμενος νὰ διαθέτῃ κατ' ἔτος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τοὐλάχιστον δραχμὰς δώδεκα, νὰ κλείσῃ εἰς φάκελλον δεκάδραχμον χαρτονόμισμα καὶ νὰ πέμψῃ αὐτὸ ὡς παρακαταθήκην εἰς τὴν ἐθνικὴν τράπεζαν μὲ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφὴν «πρὸς τὴν ἐθνικὴν τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος εἰς Ἀθήνας *συνδρομὴ πρὸς σύστασιν τῆς Ἀνατολικῆς ἑταιρίας* ὑπὸ·· (τὸ ὄνομα τοῦ πέμποντος).

Συλλεγέντων δὲ τριακοσίων τοιούτων δεκαδράχμων ἐπιστολῶν, ὁ Κύριος Διοικητὴς τῆς Τραπέζης νὰ συγκαλέσῃ εἰς συνέλευσιν τοὺς ἐν Ἀθήναις διαμένοντας, ἵνα καταρτίσωσι τὴν ἑταιρίαν· ἐν περιπτώσει δὲ δημοσίας ἀποποιήσεως τοῦ Κυρίου Διοικητοῦ τῆς Τραπέζης, δεχόμεθα καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ γραφεῖόν μας μόνον τὰς εἰδοποιητηρίους ἐπιστολὰς τῶν θελόντων νὰ μετάσχωσι τῆς ἑταιρίας· ὑποσχόμεθα δὲ νὰ συγκαλέσωμεν διὰ τῶν ἐφημερίδων συνέλευσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν παραλαβὴν τριακοσίων τοιούτων εἰδοποιητηρίων ἐπιστολῶν.

Κύριος σκοπὸς τῆς συστάσεως τῆς ἑταιρίας ταύτης πρέπει νὰ ἦναι ὡς εἴπομεν, ἡ βελτίωσις τῆς ἠθικῆς καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς προόδου εἰς τὴν γεωργίαν, εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ εἰς τὴν δενδροφυτείαν. Πρὸ πάσης ἄλλης πράξεως οἱ συνεταιριζό-

μενοι, πρέπει ἀμέσως νὰ ζητήσουν παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὴν ἄδειαν τῆς συστάσεως τοιαύτης ἑταιρίας, καὶ νὰ παρακαλέσωσι τὴν Αὐτοῦ Ἑλληνικὴν Μεγαλειότητα νὰ κηρυχθῇ προστάτης αὐτῆς. Τούτων δὲ γενομένων, νὰ προβῶσιν οἱ συνελευσόμενοι εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ κανονισμοῦ.

Ὡς προχειρότατον δὲ σχέδιον κανονισμοῦ ἡμεῖς προτείνομεν τὸ ἑξῆς.

1. Συσταίνεται ἐν Ἀθήναις ἑταιρία ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν

Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀνατολικὴ ἑταιρία.

2. Σκοπὸς τῆς ἑταιρίας ταύτης εἶναι ἡ βελτίωσις τῆς ἠθικῆς καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς προόδου εἰς τὴν γεωργίαν, εἰς τὴν κτηνοτροφίαν (1) καὶ εἰς τὴν δενδροφυτείαν.

3. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ πρώτου σκοποῦ ἕκαστος μὲν ἑταῖρος ὀφείλει οὐδέποτε νὰ συναλλάσσηται ἐν γνώσει μὲ πάντα οἷον δή ποτε ὑποστάντα ἀτιμοτικήν τινα ποινήν· ἡ δὲ ἑταιρία ὀφείλει νὰ ἐπαινῇ δημοσίᾳ, ἀναλόγως δὲ τῆς εὐπορίας της καὶ ν' ἀμείβῃ διὰ μεταλλοσήμου χρυσοῦ, ἀργυροῦ ἢ χαλκοῦ ἢ καὶ διὰ χρημάτων πᾶσαν οἵαν δή ποτε ἔξοχον καὶ ἐνάρετον πρᾶξιν, κηρύττουσα συνάμα καὶ τὸν πράξαντα αὐτὴν μέλος ἐπίτιμον, ἐὰν ἔχῃ καὶ τὰ λοιπὰ προσόντα, καὶ ἐὰν δὲν ἦναι ἤδη ἢ δὲν θέλῃ νὰ γείνῃ τακτικὸν αὐτῆς μέλος. Τὰς τοιαύτας δὲ ἐναρέτους πράξεις ἡ ἑταιρία θὰ μανθάνῃ διὰ τῶν κατὰ τόπους πρακτόρων της καὶ θ' ἀμείβῃ οἴκοθεν ἢ τῇ συστάσει προσώπων, εὐεργετηθέντων διὰ τῆς ἐξασκήσεως τῶν ἐναρέτων τούτων πράξεων, οὐδέποτε δὲ τῇ αἰτήσει τῶν πραττόντων.

4. Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ δευτέρου σκοποῦ ἡ ἑταιρία προσωρινῶς θέλει κατασκευάσει μεταλλόσημα χρυσᾶ, ἀργυρᾶ καὶ χάλκινα, φέροντα ἐξ ἑνὸς μὲν τὴν προτομὴν τῆς Αὐτοῦ Ἑλληνικῆς Μεγαλειότητος, ἐὰν εὐαρεστηθῇ νὰ δώσῃ τὴν πρὸς τοῦτο συγκατάθεσίν Της, τοὐναντίον δὲ στέφανον δάφνης καὶ πέριξ ἑνὸς

---

(1) Διὰ τῆς λέξεως *κτηνοτροφία* ἡ ἑταιρία πρέπει νὰ ἐννοῇ τὸ ἥμερον εἶδος αὐτῆς κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον, καὶ τοῦτο μόνον πρέπει νὰ προστατεύῃ· τὴν δὲ διὰ τῶν ἡμιαγρίων αἰγῶν κτηνοτροφίαν οὐχὶ μόνον δὲν πρέπει νὰ προστατεύῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ συντελῇ εἰς τὴν παντελῆ ἐξάλειψιν αὐτῆς.

τούτων τὰ γράμματα «ἡ ἐν *Ἀθήναις Ἀνατολικὴ ἑταιρία*·» ἐξ ἄλλου δὲ «βραβεῖον ἀρετῆς τῷ· · · ·(τὸ ὄνομα τοῦ λαμβάνοντος)· ἐν δὲ τῷ συνοδεύοντι τὸ μεταλλόσημον τοῦτο διπλώματι θὰ γείνηται μνεία καὶ περὶ τοῦ εἴδους τῆς ἀρετῆς ἢ τῆς προόδου, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἠξιώθη τοῦ βραβείου ὁ λαμβάνων αὐτό.

5. Καὶ τὰ μὲν χρυσᾶ μεταλλόσημα, τρία μόνον κατ' ἔτος, θὰ δίδωνται εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἤθελαν ἀποδείξει δι' ἐπισήμων ἐγγράφων, ὅτι συνετέλεσαν πλειότερον παντὸς ἄλλου εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, ἢ τῆς κτηνοτροφίας ἢ τῆς δενδροφυτείας κατὰ τὴν Ἀνατολήν· ὥστε ἐν ἑκάστῳ τῶν κλάδων τούτων θὰ δίδεται κατ' ἔτος ἓν χρυσοῦν μεταλλόσημον.

6. Οἱ νομίσαντες ὅτι ἐγένοντο ἄξιοι τοιούτου γέρατος δύνανται νὰ πέμπωσιν εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἑταιρίας τὰς ἐπισήμους ἀποδείξεις των μέχρι τῆς 18 Σεπτεμβρίου ἑκάστου ἔτους· τὴν δὲ 18 Ὀκτωβρίου θ' ἀνακηρύσσηται δημοσίᾳ τὸ ὄνομα τοῦ βραβευθέντος, καὶ θὰ πέμπηται εἰς αὐτὸν παραχρῆμα, δαπάνῃ τῆς ἑταιρίας, τό τε χρυσοῦν μεταλλόσημον καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὸ δίπλωμα.

7. Ἀργυρᾶ δὲ μεταλλόσημα, φέροντα τὰ αὐτὰ σύμβολα καὶ γράμματα, θὰ δίδωνται ὑπὸ τῆς ἑταιρίας κατ' ἔτος τριπλάσια τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νομῶν, ὅσους ἤθελεν ἔχει τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ὥστε ἐν ἑκάστῳ νομῷ θὰ βραβεύωνται δι' ἑνὸς τούτων εἷς μὲν γεωργὸς, εἷς δὲ κτηνοτρόφος καὶ εἷς δενδροφυτευτὴς, τουτέστι θὰ βραβεύηται ἐκεῖνος, ὅστις δι ἐπισήμων ἐγγράφων ἤθελεν ἀποδείξει, ὅτι ἐν τῷ νομῷ συνετέλεσε πλειότερον παντὸς ἄλλου εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἢ τῆς γεωργίας, ἢ τῆς κτηνοτροφίας ἢ τῆς δενδροφυτείας· ἀλλὰ καὶ οὗτος θὰ πέμπῃ ἐγκαίρως τὰς ἐγγράφους ἀποδείξεις του εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἑταιρίας, καὶ θὰ λαμβάνῃ τὸ ἀργυροῦν μεταλλόσημον καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὸ δίπλωμα τὴν 18 Ὀκτωβρίου.

8. Χαλκᾶ δὲ μεταλλόσημα, φέροντα τὰ αὐτὰ μὲν γράμματα, ἀλλ'ὡς σύμβολον μόνον στέφανον δάφνης, θὰ δίδωνται κατ' ἔτος τριπλάσια τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπαρχιῶν, ὅσας ἤθελεν ἔχει τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ὥστε ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ θὰ βραβεύωνται κατ' ἔτος διὰ τοῦ χαλκοῦ μεταλλοσήμου τρεῖς· εἷς μὲν ὑπὲρ τῆς γεωργίας, εἷς δὲ ὑπὲρ τῆς κτηνοτροφίας καὶ εἷς τρίτος ὑπὲρ τῆς

δενδροφυτείας· θὰ βραβεύηται δὲ ἐκεῖνος, ὅστις δι' ἐπισήμων ἐγγράφων ἤθελεν ἀποδείξει, ὅτι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, ἢ ἐν τῇ ἐκλογικῇ περιφερείᾳ, συνετέλεσε πλειότερον παντὸς ἄλλου εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἢ τῆς γεωργίας, ἢ τῆς κτηνοτροφίας ἢ τῆς δενδροφυτείας.

9. Πᾶσαι αἱ ἔγγραφοι ἀποδείξεις πρέπει νὰ φέρωσι τὴν μαρτυρίαν τοὐλάχιστον τεσσάρων ἐντίμων πολιτῶν, καὶ ἑνὸς ἱερέως ἢ παρέδρου· καὶ αἱ μὲν ἀφορῶσαι τὰς ἐπαρχίας πρέπει νὰ φέρωσι πρὸς τούτοις καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ δημάρχου, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτου, ἑνὸς εἰρηνοδίκου, ἢ ἑνὸς συμβολαιογράφου, οἵτινες πρέπει νὰ ἐπικυρῶσι καὶ τὴν ὑπογραφὴν τῶν μαρτύρων. Αἱ δὲ ἀφορῶσαι τοὺς νομοὺς, πρέπει ἀφεύκτως νὰ φέρωσι καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Νομάρχου καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ ἐπικύρωσιν τῶν ὑπογραφῶν τῶν λοιπῶν μαρτύρων· ἡ δὲ ἑταιρία πέποιθεν, ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ δώσῃ περὶ τούτου ὁδηγίας καὶ διαταγὰς εἰς τοὺς Νομάρχας. Αἱ ἀφορῶσαι τέλος τὸ χρυσοῦν μεταλλόσημον ἀποδείξεις πρέπει νὰ φέρωσι πρὸς τούτοις καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κατὰ τὴν χώραν τῆς Ἀνατολῆς, ἔνθα ἐγένετο ἡ πρόοδος, νομάρχου ἢ διοικητοῦ, τοῦ κατὰ τὴν χώραν ταύτην ἀρχιερέως ἢ θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ, καὶ τοῦ κατὰ τὴν χώραν οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἢ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Τούτων δὲ αἱ μαρτυρίαι, ἂν δὲν ᾖναι δυνατὸν νὰ βεβαιώνωσιν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως τὴν πρόοδον, ἀναγκαῖον ὅμως καθίσταται νὰ βεβαιώνωσι τὸ ἀξιόπιστον τῶν μαρτύρων.

10. Αἱ μὲν ἀποδείξεις εἶναι δεκταὶ καὶ εἰς ἁπλοῦν χάρτην, ἡ πρὸς ἐγγραφὴν ὅμως αὐτῶν καὶ πρὸς ἐπικύρωσιν δαπάνη εἶναι εἰς βάρος τοῦ συναγωνιζομένου.

11. Πλὴν τῶν μεταλλοσήμων ἡ ἑταιρία ἀναλόγως τῶν πόρων της θὰ παρέχῃ ὡς δῶρον ἢ ὡς βραβεῖον κατ' ἔτος καὶ ὅσα δύναται νὰ διαθέτῃ κατάλληλα πρὸς τὸν σκοπὸν ἑκάστου ἐργαλεῖα, ἢ σπορὰν ἢ καὶ εἴδη ἐκ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τελειοτέρων· θὰ παρέχῃ δὲ ταῦτα κατὰ προτίμησιν μὲν εἰς τοὺς προσεγγίσαντας ν' ἀξιωθῶσι τοῦ μεταλλοσήμου· κατὰ πάμψηφον δὲ ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου καὶ εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην τούτων ὡς δάνεια ἢ ὡς βραβεῖα. Ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης περιπτώσεως τὰ δάνεια πρέπει νὰ ἐπιστρέφωνται ἄτοκα μὲν καὶ ἄνευ ἐνοικίου, ἀλλὰ σῶα καὶ ἐν καλῇ καταστάσει μετὰ παρέλευσιν τῆς ἀνάγκης· ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας τὰ βραβεῖα θὰ συνοδεύωνται καὶ ὑπὸ καταλλήλου ἐπιστολῆς τῆς ἑταιρίας.

12. Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἑταιρίας κατ' ἔγγραφον

αἴτησιν τριῶν τοὐλάχιστον συναιτέρων ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἠθικὴν ἰσχὺν παρὰ ταῖς Κυβερνήσεσι πρὸς ἄρσιν τῶν τυχὸν ὑπαρχόντων κυβερνητικῶν ἢ ἄλλων ἐγχωρίων προσκομμάτων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῆς δενδροφυτείας.

13. Ὁ λαμβάνων τὸ χρυσοῦν μεταλλόσημον δὲν δύναται κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος νὰ λάβῃ καὶ τὸ ἀργυροῦν, ἐπίσης καὶ ὁ λαμβάνων τοῦτο δὲν δύναται νὰ λάβῃ καὶ τὸ χαλκοῦν.

Καὶ ταῦτα μὲν πρέπει νὰ πράττῃ ἡ ἑταιρία πρὸς αὔξησιν τῆς παραγωγῆς· περιττὸν δὲ εἶναι νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἑνὸς προϊόντος, τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος, δὲν πρέπει ν' αὐξήσῃ ἡ παραγωγή, πρὶν καταβληθῇ ἡ δέουσα προσπάθεια πρὸς αὔξησιν τῆς καταναλώσεως· πρὸς βελτίωσιν δὲ τῆς ποιότητος πρέπει νὰ πράττῃ τὰ ἑξῆς.

14. Νὰ προσφέρῃ κατ' ἔτος τρία μὲν χρυσᾶ (ἓν μὲν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἓν δὲ ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν κτηνοτροφικῶν, καὶ ἓν τρίτον ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν δενδροφυτικῶν προϊόντων) μεταλλόσημα εἰς πάντα οἷόν δή ποτε θρησκεύματος ἢ ἐθνότητος Ἀνατολίτην, ὅστις ἤθελε πέμψει εἰς τὴν ἑταιρίαν δεῖγμα καλλιτέρας ποιότητος ἑνὸς ἐκ τῶν προϊόντων τῶν μνημοθευθέντων κλάδων.

Καὶ τὰ μὲν μὴ φθειρόμενα δείγματα δύναταί τις νὰ πέμπῃ εἰς τὴν ἑταιρίαν ἐν παντὶ χρόνῳ· τὰ δὲ φθειρόμενα ἢ μὴ διατηρούμενα πρέπει νὰ παρουσιάζωνται ἐν καιρῷ καταλλήλῳ· τὸ δὲ διοικητικὸν συμβούλιον θὰ λαμβάνῃ σημειώσεις καὶ θ' ἀπονέμῃ τὰ βραβεῖα δημοσίᾳ κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς ἑταιρίας πανήγυριν, τὴν 18 Ὀκτωβρίου.

15. Νὰ προσφέρῃ ἐπίσης κατ' ἔτος τριπλάσιον ἀριθμὸν τοῦ τῶν νομῶν τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους ἀργυρῶν μεταλλοσήμων, ἵνα βραβεύωνται δι' ἑνὸς τούτων ἐν ἑκάστῳ νομῷ εἷς μὲν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν προϊόντων τῆς γεωργίας, εἷς δὲ ἕτερος διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν προϊόντων τῆς κτηνοτροφίας, καὶ εἷς τρίτος διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν προϊόντων τῆς δενδροφυτείας. Τὰ δείγματα τῶν προϊόντων τούτων νὰ πέμπωνται εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἑταιρίας, ὥσπερ καὶ ἀνωτέρω ἐρρέθη.

16. Νὰ προσφέρῃ ἐπίσης κατ' ἔτος τριπλάσιον ἀριθμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους χαλκῶν μεταλλοσήμων, ἵνα βραβεύηται δι' ἑνὸς τούτων ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ εἷς

μὲν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν προϊόντων τῆς γεωργίας, εἷς δὲ διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν προϊόντων τῆς κτηνοτροφίας, καὶ εἷς τρίτος διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν προϊόντων τῆς δενδροφυτείας. Τὰ δείγματα τῶν προϊόντων τούτων θὰ πέμπωνται εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἑταιρίας, ὥσπερ καὶ ἀνωτέρω ἐῤῥέθη.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ ἑταιρία θ᾽ ἀπονέμῃ κατ᾽ ἔτος μόνον ὑπὲρ τῆς γεωργίας τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῆς δενδροφυτείας ἓξ μὲν χρυσᾶ μεταλλόσημα· ἑξαπλάσιον ἀριθμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νομῶν τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, ἀργυρᾶ· καὶ ἑξαπλάσιον ἀριθμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ ἑλλην. Κράτους, χαλκᾶ· ὑπὲρ δὲ τῆς βελτιώσεως τῆς ἠθικῆς, ὅσα νομίσει ἀναγκαῖα, καὶ ὅσα οἱ πόροι της ἤθελον τῆς τὸ ἐπιτρέψει· ἀλλ᾽ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὰ μὲν χρυσᾶ, νομίζομεν, οὐδέποτε πρέπει νὰ ἦναι πλειότερα τῶν δέκα κατ᾽ ἔτος· τὰ δὲ ἀργυρᾶ, οὐδέποτε πλειότερα τῶν ἑκατόν· καὶ τὰ χαλκᾶ, οὐδέποτε πλειότερα τῶν πεντακοσίων κατ᾽ ἔτος.

17. Τὰ πρὸς βελτίωσιν τῆς ἠθικῆς μεταλλόσημα θὰ παρέχωνται ἀδιακρίτως εἰς παντὸς θρησκεύματος, πάσης ἐθνότητος, παντὸς φύλου, πάσης κοινωνικῆς τάξεως καὶ παντὸς ἐπαγγέλματος ἄνθρωπον· δι᾽ αὐτῶν θὰ βραβεύηται ἡ ἀρετὴ, ὅπου δή ποτε καὶ ἂν ἤθελεν εὕρει αὐτὴν ἡ ἑταιρία.

Διοικητικὸν συμβούλιον.

18. Ἡ ἑταιρία θὰ διοικῆται ὑφ᾽ ἑνὸς δωδεκαμελοῦς συμβουλίου, ἑνὸς προέδρου, ἑνὸς γενικοῦ γραμματέως καὶ ἑνὸς ταμία. Τὸν πρόεδρον, τὸν γενικὸν γραμματέα, καὶ τὸν ταμίαν κωλυομένους θ᾽ ἀντικαταστάινωσιν εἷς τῶν τριῶν ἀντιπροέδρων, οἵτινες θὰ ἐκλέγωνται μὲν ἐπὶ τῶν ἀρχαιρεσιῶν, ἀλλὰ θὰ συνεδριάζωσι μόνον, ὅταν θὰ ἀντικασταίνωσιν ἕνα τῶν ἐλλειπόντων.

19. Τὰ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου διαιροῦνται εἰς τέσσαρας κατηγορίας· οἷον τρία μὲν μέλη αὐτοῦ θὰ ἐκλέγωνται κατ᾽ ἔτος, ἵνα φροντίζωσι μόνον πρὸς βελτίωσιν τῆς ἠθικῆς· τρία δὲ ἕτερα, πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῆς γεωργίας· τρία ἕτερα, πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῆς κτηνοτροφίας· καὶ ἕτερα τρία, πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῆς δενδροφυτείας.

20. Ὁ πρόεδρος θὰ προεδρεύῃ εἰς τὰς κατὰ μῆνα τακτικὰς

καὶ εἰς τὰς κατ᾽αἴτησιν δέκα μελῶν τῆς ἑταιρίας ἐκτάκτους συνεδριάσεις τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, καὶ θὰ ὑπογράφῃ πᾶσαν τὴν ἀλληλογραφίαν.

21. Ὁ ταμίας θὰ εἰσπράττῃ διὰ διπλωτύπων ἀποδείξεων πάσας τὰς συνδρομὰς καὶ προσφορὰς καὶ ἅπαντα τὰ δῶρα καὶ θὰ ἐξαργυρώνῃ τὰ εἰς λογαριασμὸν τῆς ἑταιρίας ἐντάλματα.

22. Ὁ δὲ γραμματεὺς θὰ διατηρῇ πᾶσαν τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς ἑταιρίας, καὶ τὰ πρακτικά· θὰ δέχεται πᾶσαν τὴν ἀνταπόκρισιν, καὶ θὰ διανέμῃ τὰ εἰς ἕκαστον τμῆμα ἀνήκοντα ἔγγραφα· ἕκαστον δὲ τμῆμα θὰ μεταβιβάζῃ τὰς πράξεις του εἰς τὸν γενικὸν γραμματέα καὶ οὗτος θὰ τὰς ἐκτελῇ ἐν ὀνόματι τῆς ἑταιρίας καὶ σὺν τῇ ὑπογραφῇ τοῦ προέδρου.

23. Τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου ἑκάστου ἔτους θὰ συγκαλῇ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον γενικὴν συνέλευσιν τῶν μελῶν τῆς ἑταιρίας· ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ θὰ ἐκλέγωνται πρὸς τούτοις ἀνὰ τρία μέλη εἰς ἕκαστον τμῆμα, ἵνα σχηματίσωσι τὸ ἐν ἑκάστῳ τμήματι κριτήριον τῶν ἑλλανοδικῶν, οἵτινες ἀποφασίζουσι ὁριστικῶς περὶ τῆς ἀπονομῆς τῶν μεταλλοσήμων.

24. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας τῶν ἓξ μελῶν ἑκάστου κριτηρίου προσκαλεῖται παρ᾽ αὐτοῦ εἰς ἰδιαιτέραν συνεδρίασιν καὶ ὁ πρόεδρος τῆς ἑταιρίας, καὶ οὕτω, προστιθεμένης καὶ τῆς ψήφου τοῦ προέδρου, θὰ καταρτίζεται ἡ πλειονοψηφία.

25. Ἑκάστου κριτηρίου ἡ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον σχηματισθεῖσα γνώμη εἶναι ὑποχρεωτικὴ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τῆς ἑταιρίας· τὰ δὲ πρόσθετα ταῦτα μέλη θὰ ἐξελέγχωσι καὶ τοὺς λογαριασμοὺς ἢ τὴν διαχείρησιν τοῦ παρελθόντος ἔτους, καὶ θὰ ὑποβάλλωσιν ἔκθεσιν εἰς τὴν ἑταιρίαν.

26. Κατὰ τὴν 18 Ὀκτωβρίου ἑκάστου ἔτους συγκαλεῖται ἑτέρα γενικὴ συνέλευσις, καθ᾽ ἣν ἀπονέμονται τὰ βραβεῖα καὶ γίνονται αἱ ἀρχαιρεσίαι πρὸς ἀνανέωσιν τοῦ διοικητοῦ συμβουλίου τῆς ἑταιρίας.

27. Μέλος τῆς ἑταιρίας γίνεται πᾶς, ὅστις συμπεπληρωμένον ἔχων τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος δὲν ὑπέστη ποτὲ ποινὴν ἕνεκα ἀτιμωτικῆς πράξεως, καὶ ὑπόσχεται δι᾽ ἐγγράφου αἰτήσεώς του εἰς τὴν ἑταιρίαν, ὅτι οὐδέποτε θέλει συναλλαγεῖ ἐν γνώσει μὲ πάντα οἷόν δή ποτε ὑποστάντα ποινὴν ἕνεκα ἀτιμωτικῆς πράξεως. Τὴν αἴτησιν πέμπει εἰς τὸν γραμματέα, οὗτος δὲ κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν ὑποβάλλει εἰς τὸ διοικητικὸν

συμβούλιον τῆς ἑταιρίας, καὶ τοῦτο ἀποφασίζει τὴν παραδοχὴν ἢ τὴν ἀπόρριψιν κατὰ πλειονοψηφίαν· γενομένης τῆς παραδοχῆς, ἐγγράφεται τὸ ὄνομα τοῦ συνεταίρου ἐν τῷ μητρῴῳ καὶ πέμπεται εἰς αὐτὸν τὸ δίπλωμα. Ἐπὶ τῆς παραλαβῆς δὲ τούτου προσφέρει εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἑταιρίας ὁ συνέταιρος ὅ,τι προαιρεῖται.

28. Πᾶς ὅστις ἤθελε προσφέρει εἰς τὴν ἑταιρίαν εἴτε ἅπαξ ποσὸν μεῖζον τῶν χιλίων δραχμῶν, εἴτε κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ποσὸν μεῖζον τῶν ἑκατὸν δραχμῶν, ὀνομάζεται βοηθὸς τῆς ἑταιρίας, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐγγράφεται εἰς ἰδιαίτερον μητρῷον.

29. Πᾶς ὅστις ἤθελε προσφέρει εἰς τὴν ἑταιρίαν εἴτε ἅπαξ ποσὸν μεῖζον τῶν δέκα χιλιάδων δραχμῶν, εἴτε κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ποσὸν μεῖζον τῶν χιλίων δραχμῶν, ὀνομάζεται εὐεργέτης τῆς ἑταιρίας, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐγγράφεται εἰς τὸ μητρῷον τῶν εὐεργετῶν.

30. Μετὰ δεκαετίαν ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς ἡ ἑταιρία θέλει ἀνεγείρει εἰς ἐπιφανέστατόν τι μέρος τῆς πόλεως Ἀθηνῶν στήλην τετράγωνον, φέρουσαν ἐπ' αὐτῆς καὶ κατάλληλον ἀνδριάντα. Ἐπὶ μὲν τὴν πρὸς ἀνατολὰς ἐπιφάνειαν τῆς στήλης θέλουσιν ἐγκολαφθῆ μεγάλοις καὶ χρυσοῖς γράμμασι τὰ ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν τῆς ἑταιρίας· ἐπὶ δὲ τὴν πρὸς δυσμὰς θέλουσιν ἐγκολαφθῆ μεγάλοις καὶ ἐρυθροῖς γράμμασι τὰ ὀνόματα τῶν βοηθῶν· ἐπὶ τὴν πρὸς ἄρκτον θέλουσιν ἐγκολαφθῆ μεσαίοις καὶ κυανοῖς γράμμασι τὰ ὀνόματα τῶν ἀξιωθέντων τοῦ χρυσοῦ μεταλλοσήμου· καὶ ἐπὶ τὴν πρὸς μεσημβρίαν θέλουσιν ἐγκολαφθῆ μικροῖς καὶ πρασίνοις γράμμασι τὰ ὀνόματα τῶν ἀξιωθέντων τοῦ ἀργυροῦ μεταλλοσήμου· κατὰ δὲ τὴν βάσιν πασῶν τῶν ἐπιφανειῶν θέλουσιν ἐγκολαφθῆ μικροῖς γράμμασιν ἅπαντα τὰ ὀνόματα τῶν ἀξιωθέντων τοῦ χαλκοῦ παρασήμου.

31. Μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς στήλης ὅσοι τῶν βραβευθέντων εὐαρεστοῦνται δύνανται νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ἑταιρίαν τὰ μεταλλόσημα, διότι τότε ὡς αἰώνιον τεκμήριον τῆς βραβεύσεως αὐτῶν θέλει χρησιμεύει ἡ στήλη. Ὅσοι δὲ ἐπιθυμοῦσι νὰ τὰ διατηρήσωσιν εἰς τὰς οἰκογενείας των, ἵνα χρησιμεύωσι καὶ εἰς τὰ τέκνα ὡς ἐλατήρια πρὸς μίμησιν τῶν ἀρετῶν τῶν γονέων των, δύνανται καὶ νὰ τὰ διατηρήσωσι, προσφέροντες εἰς τὴν

650 2475 1750 1475

ἑταιρίαν μόνον τὸ ἀντίτιμον τῆς μεταλλικῆς ἀξίας τοῦ μεταλλοσήμου καὶ τοῦτο κατὰ τὴν ἰδίαν ἑκάστου προαίρεσιν.

32. Κατὰ πᾶσαν δὲ δεκαετίαν θέλει ἀνεγείρεσθαι καὶ ὁμοία στήλη, ἐν ᾗ θὰ ἐγκολάπτωνται ὁμοίως τὰ ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν, τῶν βοηθῶν, καὶ τῶν ἀριστευόντων.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐγράψαμεν ἐκ τοῦ προχείρου, ἵνα χρησιμεύσωσι μόνον ὡς βάσις πρὸς σύνταξιν τοῦ κανονονισμοῦ τῆς ἑταιρίας· ἀπέχομεν δὲ πολὺ τοῦ νὰ θεωρῶμεν αὐτὰ ὡς τέλεια ἢ καὶ ὡς τὰ καλλίτερα· τοὐναντίον μάλιστα παρακαλοῦμεν τοὺς συναδέλφους δημοσιογράφους ἢ καὶ πάντα πολίτην, καὶ ἰδίως τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαμένοντας νὰ ἐπιληφθῶσι σπουδαίως τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ νὰ μᾶς φωτίσωσι μὲ τὰς παρατηρήσεις των, ἵνα συζητηθῇ καὶ δημοσίᾳ ὁ ὀργανισμὸς τῆς ἑταιρίας πρὸ τῆς καταρτίσεως αὐτῆς. Ταύτης δὲ τὴν σύστασιν θεωροῦμεν ἀναγκαιοτάτην· διότι, ἐὰν μὲν μείνῃ ἡ Ἀνατολὴ, ὅπως ἔχει σήμερον, αἰωνίως θὰ φθισιᾷ καὶ ἀείποτε θὰ παρέχει περιπλοκὰς εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον. Ἂν δὲ τοὐναντίον δοθῇ ὤθησίς τις πρὸς βελτίωσιν τῆς ἠθικῆς καὶ αὔξησιν τῆς εὐημερίας, τότε ἡ Ἀνατολὴ, δυναμένη νὰ διαθρέψῃ δεκαπλάσιον τοῦ σήμερον ὑπάρχοντος πληθυσμοῦ αὐτῆς, καὶ αὐτὴ μὲν θὰ εὐδαιμονήσῃ ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ εἰς τὴν Δύσιν θὰ παρέξῃ ἀνυπολόγιστα εὐεργετήματα, προσελκύουσα ἢ ἀπορροφῶσα, οὕτως εἰπεῖν, τὸν πλεονάζοντα ἐκεῖ καὶ δυσπραγοῦντα πληθυσμὸν, καὶ καθιστῶσα αὐτὸν εὐδαίμονα ἐν τοῖς κόλποις της.

Ἀθῆναι, λιμὴν θαλάσσιος.

Ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται τὸ λάθος τοῦ νὰ μετατεθῇ ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου εἰς Ἀθήνας. Οἱ Βαυαροὶ, οἰκοῦντες χώραν μεσόγειον, δὲν ἐδύναντο νὰ ἐννοῶσι τὰ μεγάλα πλεονεκτήματα κατοικίας παραλίου· νομίσαντες δὲ, ὅτι διὰ τοῦ κλεινοῦ τῶν Ἀθηνῶν ὀνόματος ἤθελον καταστήσει τὴν Πρωτεύουσαν τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλείας λαμπροτέραν, ἠδίκησαν τήν τε ἐπιστήμην καὶ τοὺς σημερινοὺς Ἀθηναίους, διότι, τοῦ μὲν ἐδάφους καλυφθέντος ἤδη ὑπὸ οἰκοδομῶν, ἔμειναν, ὡς ἦσαν, κεκρυμμένοι εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ἄπειροι θησαυροὶ ἀρχαίων